

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :
Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Huszonhetedik évfolyam. VII. füzet. 1888. Julius hó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Az erdősités közvetlen vetés útján.

Irta : Illés Nándor, m. kir. főerdőtanácsos.

Ugy tanultuk, úgy tapasztaltuk, hogy az erdősités biztosabban és gyorsabban vezet célhoz ültetés útján. Ebből azonban nem szabad következtetni azt, hogy az ültetés kivétel nélkül alkalmazandó az erdősitésnél. A vetésnek is meg vannak a maga előnyei. Ezek közül a legnevezetesebb az, hogy az erdősitésben járatlan nép, a volt urbéres közönség sokkal könnyebben megtanul elbánni a maggal, mint a csemetével s a magnak szállítása nem kerül annyiba, mint a csemetéké. Magvagnak ingyenes kiosztását pedig a törvényhozás ép úgy kilátásba helyezte az 1879. évi XXXI. tv.-cz. 177. §-a alapján, mint a csemetékét.

Személyes tapasztalataim és a kir. erdőfelügyelőktől nyert szóbeli, valamint írásbeli tudósítások alapján tudom, hogy a

volt urbéresek, de különben intelligentiára jogot tartó más erdőbirtokosok is az erdei facsemetékről azt tartják; megfogamzik az, csak földbe legyen téve a gyökere. A Tátrában láttam, hogy kapával felválták és felemelték a gyepet, egy marék fenyőcsemetét dugtak alája s azután lábbal letaposták. Nem is fogamodott meg abból egy sem! Pedig a csemeték belekerültek az államnak is, nekik is (a szállítás és ültetés) jó csomó pénzbe. A rossz eredményből az illetők azonban nem a rossz munkára következtetnek, hanem a talaj alkalmatlan voltára. Azt mondják, nem való az másnak, csak legelőnek! Ezzel ütök el a dolgot.

Az erdősítésre sok helyt meg van a hajlandóság. Rendesen az ültetést ajánlják. Csemeték szerzése azonban bajos, sőt tudvalevőleg az idegen helyről kapottak rosszul szoktak megeredni. Részint a szállítás rontja meg azokat; részint nem bírnak alkalmazkodni az idegen talajhoz, éghajlathoz; részint nem érkeznek meg az ültetésre legalkalmasabb időben. Ez az oka, hogy az erdősítéshez értő, maga neveli csemetéit. Teszi ezt még azon okból is, mert az, ha kevesebbe nem, többé sem kerül.

Az az erdőbirtokos, a ki maga tud nevelni magamagának csemetéket, legjobban teszi, ha ültetve erdősít. Olyan gyökerű csemetéket fog nevelni, a milyenre szüksége van; akkor ülteti azokat, mikor arra legalkalmasabb az idő. Az azonban, ki ahhoz nem ért, jobban teszi, ha vet. Későbbén ér ugyan célta; vetése gyakran el is pusztul; de mégis könnyebben megtanulja a mesterséget és aránylag könnyebben, olcsóbban eléri célját.

Ha fennálló, esetleg ritkított erdő alá vet: a fák fél árnyéka által nyújtott természetes védelem mellett a siker mindig biztos lesz; ha ellenben pusztta területet vet be, gondoskodják mesterséges védelemről, melyet a felállított kő vagy egyuttal elvetett kender, zab, árpa vagy másféle gabona, avagy a tőrü-

leten önmagától tenyésző cserjék-bokrok, kórók, füvek árnyéka nyujt, és vesse kissé bővebben a magot. *)

A magnak elvetése történjék idejekorán. Pusztta területén a korán beálló forróság tönkre teszi a csemetéket, ha azok gyökere nem hatolhatott le akkorára kellő mélységbe. Azért, ha a vetőhelyeknek és a magvaknak elmosásától a tavaszi hó olvadás és esők által félni nem lehet, vagy az ellen és más rongálások ellen biztosíthatjuk a vetést, már ősszel vessünk. A természet is többnyire őszön, télen át s csak kivételesen a tavaszon vet. Különben a midőn nyomós okok szólnak a tavaszi vetés mellett, akkor vessünk tavasszal; de semmi esetre se késlekedjünk vele. A mezőgazda is gondosan megválasztja a vetés idejét, válaszszuk meg mi erdészek is.

A magszükséglet nem olyan nagy, mint azt sokan vélik.

Rendszerint egy-egy m távolságra szokás elhelyezni a fészkeket. Ez tökéletesen elegendő. A kat. holdon van $5755 m^2$. Ha minden m^2 -re 3 szem makkot vetünk, az 17.265 szem, a mi körülbelül egy hl -nek felel meg. Bükkmakk van egy hl -ben mintegy 192.000 szem, kell tehát belőle egy holdra $0\cdot3 hl$.

Ha a fenyvek magjából tiz szemet vetünk egy-egy fészekbe, — a mi busásan elég a legrosszabb viszonyok között is — a következő magmennyiségre lesz szükségünk.

Luczfenyőből van egy kg -ban 115—150, átlagosan 130 ezer szem, egy kat. holdra kell tehát $0\cdot45 kg$.

Jegenyefenyőből van egy kg -ban 16.000 szem, kell tehát $3\cdot6 kg$.

Vörösfenyőből van egy kg -ban 165.000 szem, kell tehát $0\cdot34 kg$.

*) Az egyetlen ákác az, melynek közvetlen vetését az erdőbe ajánlani nem lehet, mert a zsenge csemetéket elnyomja a gyom.

Erdeifenyőből van 150.000 szem, kell tehát 0·38 *kg*.

Feketefenyőből van egy *kg*-ban 54.000 szem, kell tehát 1·07 *kg*.

Ha a vetés ezen sűrűsége mellett az átlagos csirázási képességet 50⁰/₀-al vesszük, akkor kelni fog holdanként 28.775 csemete. Hogy tehát fészkenként egy-egy csemeténk nevedekdjék fel, 80⁰/₀-a a kikelt csemetéknek tönkre mehet. Ez pedig a legkritkább esetekben, a legrosszabb kopárokra fog bekövetkezni. Ez okból jobb viszonyok között, megfelelő védelem mellett a fennebb kimutatott fenyőmag fele részével is célt érhetünk.

Ezeket figyelembe véve, a vetés határozottan olcsó.

Miután tehát a vetésre a népet megtanítani könnyebb, a vetés ideje korán foganatosítva szintén célra vezet, és magában véve olcsó, nagyrészt extensiv gazdaságunk mellett a lehető legolcsóbb erdősítésre törekedni kell, részemről községeknek, volt urbéreseknek, a legtöbb esetben erdősítésre a vetést ajánlom.

Mindazonáltal félreértések kikerülése végett határozottan ki kell jelentenem, hogy ezen tanácsom csak is azon esetekre vonatkozik, midőn az erdész a fennebb előadottakat komolyan és szigorúan egybevetve, annak felhasználásával az erdősítés foganatosítását és sikerét jobban látja biztosítottnak.

A hol ültetni lehet, vagy az állab és talajviszonyoknál fogva kell; a hol arra megvannak a szükséges eszközök, s illetve kellő időben, megfelelő minőségben rendelkezésre áll, vagy megszerezhető az ültető anyag; a megkívántató fogékonyság és intelligencia a népben meg van, kifejleszthető: ott az ültetést mint előnyösebb erdősítési módot fogja minden szakjának színvonalán álló erdész a legtöbb esetben választani.

Ezen sorok célja el lesz érve, ha szakszerű megfontolás alapján az erdősítésnél a vetés a maga helyén jogába lép s illetve meggondolás tárgyává tétetik, minden egyes esetben, hogy mely uton érhető el a fennforgó viszonyok között a cél legbiztosabban és mégis legkönnyebben.

Az telepítés sűrűségének befolyása a luczfenyő fejlődésére.

Irta: K o n d o r Vilmos, magyar királyi erdész.

Az erdőmivelés keretébe tartozó fontosabb kérdések egyike az ültetéseknel alkalmazandó azon eljárás helyes megválasztásában találja megoldását, mely eljárás mellett a czélnek leginkább megfelelő minőségű, vagy a legnagyobb mennyiségű fát leszünk képesek nevelni, de az irányelvek ezen különféleségében rejlik épen a nehézség, hogy e kérdés szaktudományunk fejlettsége daczára sem volt eddig teljesen tisztázható és még ma sem birunk erre nézve határozott és megdönthetlen szabályokkal.

Az erdőgazdák nagy része ugyanis a legnagyobb fatömeg elérésére törekszik, mások ellenben bizonyos méretű, vagy a leginkább értékesíthető faválasztékoknak nevelését tartják szem előtt, mindkét esetben ismét azon megkülönböztetéssel állunk szemben, hogy telepítéskor az állabokat fenyegető elemi csapások figyelembe vétetnek-e vagy sem, sokszor a rendelkezésre álló pénzösszegetől tétetik függővé egyik vagy másik mívelési mód alkalmazása, de mindezeknél sokkal fontosabb szerepe van a nagyon is változó talajminőségnek, melyen igen gyakran a legészszerűbb szabályok is hajótörést szenvednek.